СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 223. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 25. вересня, 1926. VOL. XXXIV. No. 223. Jersey City, N. J., Saturday, September 25. 1926. THREE CENTS

МЕКСИКАНСЬКІ ЕПИСКОПИ ПРОГРАЛИ В КОНҐРЕСІ

МЕКСИКО, 23. вересня. — Католицьке питанне в мексиканськім конґресі завмерло. Опозиція більшости конґресу проти дебатовання над петицією католицьких епископів дала мексиканським католикам до зрозуміння, що вони не можуть добитися ніяких обмежень теперішньої мексиканської конституції.

Хоча декілька конґресменів показало свою прихильність для католицького духовеньства, однак велика більшість конґресу пішла за урядом та постановила відкинути всякі прозьби епископів. Уряд постановив рішучо конституції не зміняти, а подавляюча більшість конґресу підпирає в сій справі уряд.

З огляду на те тепер уже й самі католицькі епископи признають, що вони потерпіли невдачу та що їм тепер просто не лишається нічого робити, щоби облекшити строгі постанови конституції. Навіть щодо бойкоту католики признають, що він дається найтяжче відчувати незаможній клясі населення, яка й через те починає його закидати.

ФЛОРИДА ЗАВОДИТЬ ПРИМУСОВУ ПРАЦЮ ДО РАТУНКОВОЇ АКЦІЇ.

МІЯМІ, Флорида, 23. вересня. — Уряд стейту Флориди приказав стягати до примусової роботи всіх безробітних людий та вживати їх до прочищення навіщених гураґаном околиць. На основі сеї постанови поліція, міліція й ветерани з Американського Леґіону брали кождого здорового мущину, який волочився вулицями без заняття, та примушували його працювати.

Місто Міямі оголошує, що воно потребує 25,000 робітників.

Втрати від гураґану подають на 165 міліонів долярів. Згинути мало 365 осіб, покалічених є 1,100, з того півтисячки поважно.

Червоний Хрест зібрав досі допомоги 1 міліон 705 тисяч долярів. Потребує він на сю ціль 4 міліони.

Докладнійші вісти про похід гураґану показують, що буря знищила на острові Багама церкви й доми та вбила 17 людий. В південній Америці був в той самий час гураґан в Параґваю. В місті Енкарнасіон згинуло 150 людий.

ТКАЛЬНЯНА ЮНІЯ ПРО БОМБОВІ АРЕШТИ.

ПАСЕЙК, Ню Джерзі, 23. вересня. — Ткальняна юнія видала публичну заяву про недавні арештовання страйкарів, яким поліція закидує звязок з підкиданнем бомб під доми страйколомів.

Юнія заявляє наперед, що поліція говорить неправду, що вона має в арештах 7 людий, арештованих за сю справу. Після юнії, поліція арештувала за се аж 20 людий.

Юнія говорить далі про перехвалки поліції, що мовляв декотрі арештовані вже призналися до участи в бомбових замахах. Після заяви юнії, поліція побивала арештованих доти, поки вони не призналися до всего, що поліція їм підсувала. Адвокат страйкарів каже, що один з арештованих страйкарів написав листа, який йому відтак удалося викинути через вікно вязниці на вулицю, звідки його діти понесли до юнії; в листі арештований каже, що двох арештованих побито так тяжко, що вони лежать майже без памяти.

Нині поліція арештувала ще Павла Ковача, 34-літного страйкара, котрий мав мати в хаті динаміт.

Ґубернатор Мур мав заявити, що він сподіється довести незадовго до мирного полагодження страйку, але не сказав, у який спосіб.

ПРОТИ САМОВЛАДДЯ В ПРОМИСЛАХ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, 23. вересня. — На відбуваючімся тут Конґресі Американського Промислу говорив Вилием Гепґуд, предсідатель конґресу, в приватнім життю президент одної фабрики консерв, що промисли в Америці є автократичні. Він говорив, що в краю демократія в політиці так довго неможлива, як довго в промислах панує автократія. Колись в Америці робітники були свобідні, як земля, ліс і вода були свобідні, але нині про свободу робітників не можна говорити, коли всі природні богацтва находяться вже в приватних руках, а робітники находяться у владі підприємців.

НОВИЙ ШАМПІОНАТ БОКСЕРСТВА.

ФИЛАДЕЛФІЯ, 23. вересня. — На виставі з приводу півторастолітнього ювилею американської самостійности відбулася тут нині кулачна бійка межи шампіоном боксерства Джеком Демпсі а Джіном Тані. На сю боротьбу, яка відбувалася в стадіоні під голим небом, прибуло коло 135,000 людий, які разом заплатили вступу понад 2 міліони долярів.

Боротьба тревала цілих 10 виступів („равнд"), бо жадному противникови не вдалося звалити з ніг другого на протяг 10 секунд. Через те й судді бійки вирішили, хто ліпше бився, після того, хто побіджав противника через більше число виступів. Рішене видано одноголосно в користь визовника Джіна Тані, який побив дотеперішнього шампіона в кождім виступі.

Рішенне суддів найшло сейчас велике признанне серед публики. Зрештою й самий Демпсі сейчас по 10. виступі поґратулював свому противникови та признав його ліпшим борцем.

НАДЗВИЧАЙНИЙ СТАН В АНҐЛІЇ ЗНОВА ПРОДОВЖЕНИЙ.

ЛОНДОН, 22. вересня. — Король Юрій підписав сегодня вже шестий раз нову проклямацію, яка продовжує надзвичайний стан, викликаний вуглевим страйком в Анґлії. Перший раз оголошено таку проклямацію в маю.

З того приводу надіються в парляменті нової дебати і острої критики уряду, який не може дати собі ради з страйком і не робить властивих заходів, щоби довести його до кінця. Надіються, що головними опозиційними бесідниками будуть Ллойд Джордж і Мек Доналд.

ЗВІРИННИЙ ЦВИНТАР.

ТОКІО, 22. вересня. — На землях буддійської святині побудували звіринний цвинтар для тих звірят, які є любимцями деяких осіб. Буддійці вірять, що звірята мають душу подібно як чоловік та що й за них треба молитися.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

На шляху Берлін-Кельн скоїлася 19. серпня ц. р. страшна залізнича катастрофа, що потягла за собою 20 трупів і ще більше тяжко ранених. Катастрофа мала місце недалеко ганноверської місцевости Лерте, де якась злочинна рука відкрутила шруби від шин, наслідком чого поспішний поїзд, що переїздив біля тієї місцевости в год. 2.10 нічю, скотився з залізничого насипу. Машина і 7 ваґонів розбиті зовсім. Людські трупи і ранені представляють жахливий вид. Берлінська прокуратура веде доходження в справі тієї страшної катастрофи і визначила 25,000 нім. марок нагороди за викриття злочинців, що цю катастрофу з невідомих досі причин спричинили.

СМЕРТЬ Т. ЗЛОЦЬКОГО.

Дня 30. липня помер у Драговім на Підкарпатській Україні забутий підкарпатський етноґраф і письменник о. Теодозій Злоцький, проживши 80 літ. Злоцький з замилуванням займався збиранням фолькльорних і етноґрафічних матеріялів на Підкарпаттю й оголосив у 80-их і 90-их роках минулого століття чимало місцевих казок, переказів, пісень, приповідок, пословиць і т. д. у нашій тодішній пресі. Писав теж етноґрафічні статті по мадярськи й містив їх між иншим в ужгородській ґазеті „Келеґ". Покійник полишив по собі велику, досі не видану, збірку українських пісень і приповідок. — З. К.

НОЖІВНИКИ.

Два львівські бандити Вл. Лопушанський і З. Журавський напали на вул. Рапапорта на прохожих Івана Петришина й Івана Маркевича, яких небезпечно поранили ножами, після того втікли. Жертвам бандицького нападу першої помочи уділило ратункове поготівля, після чого їх перевезено до шпиталю.

ТЕАТР „БЕРЕЗІЛЬ".

В розмові з співробітником „Вістей" висказався Лесь Курбас, директор театру „Березіль", про основні завдання та репертуар свого театру в цім сезоні.

Головним чинником в життю театру був і є найтіснійший звязок з робітничою масою. „Березіль" затримав усе здорове зі своєї минувшини, а тепер має завданням зосередити що найкращі театральні сили України у своїм колєктиві. Порівнюючи з минулим в житті „Березіля", в поглядах його на репертуар є деякі новини, яких вимагає тепер саме радянське життя. В цьому році в репертуар вводяться вже і клясики, як свої так і всесвітні, але „Березіль" є й далі далекий від „академічного рецедиву", бо по нашій думці — театр мусить бути завсіди орґанічною частиною громадського життя і виконувати певну соціяльну функцію. У факті запровадження у репертуар „Березіля" клясиків Курбас бачить педаґоґічне значіння, бо це буде цінною вкладкою, як орґанічний фактор збільшаючоїся що-раз української культури. Як новину „Березіль" поставить в цім сезоні і драми зі старої української драматурґії у відповіднім обробленню. Склад колєктиву значно збільшено, а до режисури прийнято В. Інкіжинова — головного співробітника Меєрхгольда на протяг 6 літ. В репертуарі 8 нових постановок. Зі старих клясиків заступлений Шекспіра „Отельо" й ин. З українських драматурґів „Сонце Руїни" В. Пачовського. Таким чином „Березіль" обіцює в наступному сезоні цікаві перспективи.

КРІЗА Т. ЗВ. ВІЛЬНИХ ПРОФЕСІЙ.

Для змалювання тієї страшної крізи, яку переходить нині в культурних державах маса людей з т. зв. інтеліґентних професій, вистарчить навести найновіщі статистичні дані про безробіття в Берліні. Між безробітними, що користуються державною допомогою, є 634 акторів, 382 малярів, 233 співаків, 87 письменників, 80 танцюристок, 71 музикантів, 69 хористів, 7 оперових співачок, 54 рисовників, 54 кінових акторів, 23 архитектів, 10 професорів співу, а крім того 800 людей з університетськими дипльомами, що не можуть ніде найти праці. Це в самому Берліні. а як виглядалаб статистика з усіх міст, в яких теж цілі сотки безробітних інтеліґентів?!

ПРИСУД ЗА ШПІОНАЖУ.

Дня 21. серпня ц. р. покінчилася розправа проти бувшого капітана Боґуша, бувш. аґента поліції Гайнце, бувш. надкомісаря поліції в Катовицях Лібера і бувш. аґента німецької розвідки Врубля. Суд засудив Боґуша на пять літ, Гайнце на півтретя року тяжкої вязниці, двох останніх увільнив. Із кількадесятьох арештованих свого часу за „небувалу шпіонажу" засуджено отсе всього на всього двох.

ЕМБРІДЖ, ПА.

Заходом спільного комітету славянських запомогових Товариств міста Ембрідж, Па., устроюється великий баль в користь голодних дітей пасейських страйкуючих ткачів, в суботу, дня 25-го вересня 1926, в гали „Воркінґ мен бенефішіял юніон", 332 Мерчант Ст., Ембрідж, Па. Початок 6.30 вечер.

В кого є почуття милосердя до голодних дітей та їх збіднілих безпомічних родичів, які вже більш пів року стоять в прісінку панів фабрикантів і домагаються більшого куска хліба, той повинен обовязково прибути на це підприємство і оказати робітничу солідарність та поперти важну справу.

СУДЬБА БЕСАРАБСЬКОГО УКРАЇНЦЯ ТКАЧЕНКА.

По відомостям, які росказали проти власної волі пяні аґенти сіґуранци, відпроваджено Ткаченка в т. зв. 4-тий поверх сіґуранци. Про цей четвертий поверх проходять лише дуже рідко якінебудь відомости до публичного відома, тому, що хто туди попаде, не вертає вже живим. Це є секретне царство головного директора сіґуранци Ромулуса Войнеску, де він при помочи середновічних тортур разом зі своїми найблизчими довіреними замучує всіх на смерть.

Проти терору румунської боярської оліґархії та проти замучування на смерть арештованих політичних діячів підняла вже европейська ліва робітнича преса та Ліґа охорони прав людини рішучий протест, щоби спасти арештованих румунською сіґуранцою.

МІСТО ПЯТЬДЕСЯТЬОХ НАРОДНОСТЕЙ.

Під цим заголовком подає львівський „Дзеннік Людови" за російською ґазетою „Труд" замітку про те, що населення Одеси складається з більше як 50 народностей. Дуже сумніваємося — пише „Труд", — чи істнує який більший нарід, що не мав би представника в Одесі. Найбільше живе тут Москалів, Українців, Жидів, але ні одна з тих народностей не має абсолютної більшости. Москалі становлять 49.9 прц., Жиди 28 прц., Українці 23 прц. усіх мешканців Одеси. Щодо розговірної мови, то це відношення представляється зовсім инакше, бо по московськи говорить 85 пр.ц мешканців Одеси, по українськи ледви 9.3 прц. по жидівськи 11 прц. — Просимо завдати собі трошки труду і порахувати подані вгорі відсотки, з яких виходить, що вже три зазначені національности становлять в Одесі понад сто відсотків! А деж місце для тих пятьдесятьох народностей?

НОВИЙ ПРОЦЕС У ЛУЦЬКУ.

Незабаром розпічнеться в Луцьку новий великий процес проти комуністів Західної України. На лаві обжалованих засяде 150 осіб, як свідків покликано около 500 осіб. Серед населення помітне напруження.

ПРИНИМАЮТЬ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ АМЕРИКИ В СПРАВІ МІЖНАРОДНОГО СУДУ

ЖЕНЕВА, 23. вересня. — Конференція тих делеґатів, що підписали статут Міжнародного Суду, вирішила прийняти всі застереження, які поробила Америка на случай свого приступлення до Суду. Що до четвертого застереження, в якім Америка застерегла собі право кождочасного відклику своїх делеґатів з Суду, зроблено тільки таку зміну, що подібне право застерегли собі прочі члени Суду. Більшостю двох третих голосів можуть другі члени відкликати свою згоду на американські застереження. В той спосіб хочуть другі члени мати таке саме право, що має їх Америка зглядом них.

Тепер треба буде всім членам вислати до американського уряду повідомленне, що вони годяться на застереження і справа приступлення Америки до Суду буде остаточно покінчена, хиба що Америка буде мала знова щось замітити.

КНЯЗЬ БЕЛЬҐІЙСЬКИЙ ЗА ПОБІДОЮ ТАНІ.

БРУКСЕЛЯ, 23. вересня. — Наслідник бельґійського престола Леопольд заявив перед своїм виїздом до Швеції, що він дуже зацікавлений в боротьбі Демпсія з Тані, але є певний, що побідником вийде Тані. Було би для него великою несподіванкою, колиб Демпсі міг побити Тані.

ГІНДЕНБУРҐ ПРИНИМАЄ АМЕРИКАНСЬКИХ ОФІЦИРІВ МАРИНАРКИ.

БЕРЛІН, 23. вересня. — Заступник адмірала американської маринарки Веллес відвідав враз з другими високими офіцирами німецького президента Гінденбурґа. Це перший раз від часу закінчення світової війни, що складають Німцям візиту високі офіцири з боку тої держави, яка була з ними в війні.

Розмова Гінденбурґа з Веллесом мала бути дуже сердечна. А коли Гінденбурґ запитав Веллеса, що він думає про німецьку фльоту, то цей заявив, що вона вправді мала, але дуже добре випосажена і здисциплінована.

ҐЕНЕРАЛ КОНДИЛІС РОЗВЯЗУЄ СВОЮ ПАРТІЮ.

АТЕНИ, 23. вересня. — Щоби догодити своїм противникам, грецький премієр ґенерал Кондиліс розвязав національно-републиканську партію, якої він був головою. В той спосіб хотів він переконати опозицію, що він не думає бавитися в ніяку політику, а тільки хоче поставити діловий кабінет і завести порядок в державі. Заразом заявив він, що він противний поворотови династії.

Опозиція одначе Кондилісови не довіряє, а домагається від президента републики, щоби примусив Кондиліса до резиґнації, покликав дійсний а не фіктивний діловий кабінет та розписав нові вибори, бо цего домагається нарід.

ЯК БУДЕ ВИГЛЯДАТИ РОЗОРУЖНА КОНФЕРЕНЦІЯ.

ЖЕНЕВА, 23. вересня. — Павло Бонкур представив Зборови Ліґи Націй образ розоружної конференції так, як його собі уявляє Франція. Він тої думки, що конференція вирішить тільки про загальну схему розоруження, задержуючи в найгіршому случаю теперішний стан зоруження. Він заявляється далі за потребою міжнародної контрольної комісії, яка моглаби переводити доходження на случай, колиб були скарги що до нарушення умови в справі розоруження. А що до самого розоруження є тої думки, що кожда держава повинна подати сама заяву що до цего, до якої міри вона готова себе розоружити. В той спосіб буде можна найскорше дійти до цілі.

ГІНДЕНБУРҐ ГОДИТЬСЯ НА УГОДУ ШТРЕЗЕМАНА З БРІЯНДОМ.

БЕРЛІН, 23. вересня. — Вернувши з Женеви міністер заграничних справ Штреземан пішов прямо з поїзду до канцлера Маркса та президента Гінденбурґа, щоби здати їм звіт з своїх нарад з Бріяндом. Президент Гінденбурґ вислухавши його звіту, подякував йому сердечно за його труди в справі освобождення окупованих Французами німецьких земель та заявив свою згоду що до того, до чого зобовязався Штреземан супроти Франції. Те саме буде мусів ще Штреземан повторити перед кабінетом міністрів.

НЕ МАЄ ЩАСТЯ.

ДОВЕР, Анґлія, 23. вересня. — Мисс Льорна Мерріот пробувала вже третим разом переплисти канал і все мусіла завернути з дороги, будучи вже майже при березі. За кождим разом завертали її з дороги сильні морські филі. Вчера мусіла вона перервати пливаннє, будучи 15 годин в воді.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА В ЯПОНІЇ.

ТОКІО, 23. вересня. — Виколіївся експресовий поїзд, що йшов з Токіо до Шімоносекі. Наслідком катастрофи погибло 28 людей на місци, а 50 зістало тяжко ранених. Причиною катастрофи були великі зливи, які підмулили шини.

НЕ ХОЧУТЬ АДВЕРТАЙЗМУВАТИ ГОРІВОК.

ЛОНДОН, 23. вересня. — Многі англійські місячники і гумористичні часописи вирішили не приймати оголошень для ріжного рода алькоголічних напитків. Цей крок називають в англійській пресі „революційним".

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ТРИ ВАЖНІ ПОДІЇ

Нарікають на Лігу Націй за її бездільність, а особливо нарікають на ню тут в Америці її прінціпіяльні вороги, а далі й ті, що не визнаються в скомплікованих европейських відносинах і судять їх мірою відносин американських.

А Ліга Націй сама по собі інституція добра, а не так сама інституція, як та ідея, на якій побудована Ліга. На ділі Лідзі ще дуже а дуже далеко до того, щоби вона була правдивим речником і заступником міжнародної справедливости, але в тім вона не винована. Вона й не активна як слід. А це тому, бо Ліга, як читаємо в одній з американських ґазет, є тільки возом, а той віз пускають в рух колеса, себто ті нації, які є членами Ліґи. За те отже, що віз не рухається, або що їде поволи, або що стає що хвиля, не треба винувати воза, бо він без коліс не поїде. Але коли будуть скоро і гармонійно обертатися колеса, себто нації чи держави, скоро і справно поїде й сам віз. Та характеристика Ліґи дійсно відповідає правді. І так треба на Лігу глядіти і з того боку судити її діяльність.

Не вважаючи одначе на ту критику, треба піднести, що з рамени Ліґи доконуються все таки великі діла. В міжнароднім життю Ліга стала за короткий час свого істновання фактором першорядної політичної ваги. Це вже видно з отсих подій:

На терені Ліґи відоґралася недавно тому дуже важна подія, яка буде мати дуже великий вплив на хід дальших міжнародних відносин в Европі. Такою подією треба вважати приступленнє Німеччини до Ліґи. Цей акт означає формальне і фактичне закінченнє поділу европейських держав на аліянтів побідників і побіджених. Тут доперва закінчилася властива світова війна, а Німеччина ввійшла в сімю народів як рівна з рівними. Це зрозумів добре французький міністер Бріянд, коли він виголошував свою пламенну промову, коли підніс, що ця подія це є великий історичний момент, який дає перший і властивий почин не тільки до фактичного замирення Франції з Німеччиною, але й до зліквідовання історичного антаґонізму, який віками панував між обома народами і який пожер міліони жертв по обох сторонах. Міліони жертв послідної війни переконали вкінци обі сторони, що війна це не є відповідне средство до полагодження конфліктів, що це средство не веде ніколи до цїли та що треба шукати инших способів, коли ходить о полагодження конфліктів.

На терені Ліґи Націй прийшло отже до властивого замирення між Францією і Німеччиною. І ми свідками, що це замиренне не пуста фраза. Бо ще Штреземан не доїхав до Берліна, а вже розійшлися по світі вісти, що Франція розпочала евакуацію своєї армії з занятої нею німецької надренської території та що вона готова відступити Німеччині область Саари, хоч вона в праві задержати її ще довгі літа.

Колиб не було Ліґи, не було би й Льокарна, а не бувши їм обидвом, не було би й французько-німецького замирення. Бо навіть найбільші оптимісти не могли передбачити, щоби по вісьмох літах, коли закінчиться світова війна побідою аліянтів, а Франція стане безконтрольною панею ситуації, могло прийти до того рода замирення між Францією а Німеччиною як те, якого свідками ми є, а яке являється не тільки замиреннем, а малощо не тісною дружбою, коли взяти під увагу тісний економічний союз, який недавно тому заключено між промисловцями обох сторін.

Та попри приступленнє Німеччини до Ліґи Націй, маємо ще занотувати і дві другі важні події. Бо дійсно важною справою треба вважати ухвалу Ліґи що до скликання на слідуючий рік світової економічної конференції. Правда, що европейські краї, як можуть, так і дають собі самі раду. Иншим, як от Австрії і Угорщині, таки Ліґа дала визначну поміч, бо за її посередництвом і під її наглядом дано тим краям заграничні позички та міжнародну фінансову контролю, яка їм вийшла на добре. Инші знова краї, як от Німеччина, викресали зі свого власного нутра на стільки сил, що упорядкували свої фінанси. Але мимо цего, без огляду на те, чи в якім краю упорядковані фінанси, як от в Анґлії чи Німеччині, чи ні, як от в Польщі чи Франції, всі краї відчувають велику економічну депресію, яка походить головно не так з матеріяльної нужди, як з поганої економічної політики. Всі держави, головно малі, ратують свої фінанси в сей спосіб, що замикають себе хінським муром перед другими краями. Не допускають ввозу заграничних товарів, бо не хочуть тим способом ослаблювати своєї валюти. Та практика показалася хибною. Відчувають її і ті краї, що вивозять, і ті, які замикають себе перед ввозом. Дороженча і велике безробітте в Европі це тільки наслідок цеї до абсурду доведеної цлової політики. Якраз економічна світова конференція буде мала розвязати це питання і усунути ті перешкоди, які нікому не помагають, а всім шкодять, а мимо цего далі ще істнують.

До року має відбутися рівнож з рамени Ліґи Націй велика світова розоружна конференція. Справа та дуже складна і многі сумніваються в її успіх, а навіть в те, чи до такої конференції взагалі прийде. Та приготовання з боку Ліґи робляться. Є і ухвала що до часу, в якім та конференція має навіть відбутися. Тому нема сумніву, що Ліґа і цеї справи не випустить з рук.

Так маємо отже три важні справи великого світового значіння, які розвязуються на терені Ліґи Націй. Самі вони вказують вже на те, що до Ліґи треба ставитися серіозно. Коли так далі піде, буде змушена й Америка або змінити своє неприхильне становище зглядом Ліґи, або усунути себе від впливу і голосу в вирішуванню важних міжнародних проблем.

ГОЛОСИ ПРЕСИ.

РІЧНИЦЯ, ЯКА МУСИТЬ БУТИ ВІДЗНАЧЕНА.

Цього року минає пятьдесять літ, як царське правительство наложило свою важку руку на розвій українського національного життя в колишній Росії, забороняючи укаозм з 30. мая 1876 р. друкування в Росії творів українською мовою і спроваджування таких творів із закордону.

І цього-ж таки року минає пятьдесять літ, як у звязку з переслідуванням царським правительством найневиннійших проявів українського життя, найвизначніший представник українського відродження 60—90 років, Михайло Драгоманів, кидає рідний край, щоб з чужини боронити прав українського народу на вільний національний розвій, щоб поза межами досяжности в умовах свобідних від заборон, працювати для національного і соціяльного визволення рідного народу.

З виїздом Драгоманова за кордон виводиться українська справа перед опінію західноевропейського культурного світу. За кордоном розвиває Драгоманів кипучу публіцистичну діяльність, даючи в своїх творах обоснования українського визвольного руху, визначуючи для нього політичні і культурні шляхи. З далекої Женеви впливає Драгоманів своїми творами і соїм листуванням з земляками на формовання національної думки, на напрямок культурної праці і політичної діяльности української суспільности по обох боках тодішнього та й теперішнього ще кордону.

Особливо великий вплив мав Драгоманів на розвій національного життя в Галичині. Під його впливами галицьке життя зрушене було з мертвої точки рутенщини й спроваджене на широкі дороги поступу та тісного звязку з соціяльною проблемою, з економічними інтересами працюючих.

Впливам Драгоманова Галичина і ціла Україна завдячує, що Франко, Павлик і цілий ряд менше помітних галицьких діячів кінця сімдесятих і початку вісімдесятих років не зробилися твердокаменними москвофілами, або заскорузлими рутенцями, тільки відкрили справді нову еру національного життя, старaючись поставити його в рівень із загально-европейським культурним і політичним життям.

Але суспільність наша не тільки в Галичині, але й на Великій Україні ще досі не здає собі справи з того, що все, що в нашому культурному й політичному життю є цінного й творчого, що спосібне нас повести вперед, а не тримати на одному місці, або навіть завертати назад, — все те вийшло в значній мірі від Драгоманова і його учеників.

Драгоманів не тільки не пережився, як це твердять деякі „орігінали", але тепер зробився ще більш сучасним, ніж був ним в 70, 80 і 90 роках. Тоді Драгоманова не розуміли свої, ненавиділи чужі. Зрештою загальні обставини національного життя не творили пригожого ґрунту для поширення його думок; особливо на Великій Україні. Чому так сталось? Бо Драгоманів сягав своїми думками значно вперед свого часу.

Ще й тепер можна сказати, що Драгоманів не є діячем минувшини, тільки є великим умом будуччини! Треба лиш до скарбниці цього ума заглянути, щоб у цім переконатися. На жаль досі нема не тільки повного видання творів цього великого для нас і для цілого европейського Сходу чоловіка,, але не маємо на книжковому ринку Великої України найголовніших його публіцистичних творів, а на Західній Україні як і є що в продаж, то суспільність західно-українська не заглядає до тих творів...

Особливо дивною є байдужність до Драгоманова на Великій Україні. Очевидно годі ждати від комуністів великого пієтизму до людини, яка ціле своє життя боролася з мертвящим централізмом і безпощадно його бичувала, яка обстоювала свободу творчости та ідеалом якої був союз рівноправних і рівнорядних людських пород. Але з політичного боку большевики навіть мусілиб пропаґувати Драгоманова, бо він, будучи українським самостійником, в кращому розумінню цього слова, одночасно обстоював політичну звязь українського народу з руським й иншими народами.

Треба припускати, що керманичі Радянської України, подібно до багатьох українських патріотів, просто не знають Драгоманова.

А пізнати їм його треба. З Драгоманова вони довідалибся напр., що Ленін нічого нового не придумав, коли в змаганнях до викликання загально-европейської чи навіть світової соціяльної революції головну ставку поставив на розкріпощення кольоніяльних народів; що політика супроти національних меншостей на Україні, це є власне здійснення програми Драгоманова, (який одначе зовсім не припускав, щоб національні меншости стали знаряддям для шаховання національної більшости); що декретами не можна насадити соціялізму,— думка, до якої починають доходити на підставі сумного досвіду й самі большевики...

Взагалі від Драгоманова багато дечого можна навчитися, треба тільки без упередження до цього взятися. А в практичній політиці часто авторитет Драгоманова може виручити захитані де-що дотеперішні авторитети. Це тим більш важно, що Драгоманів свій, а тамті авторитети — чужі!

Пятьдесятьлітня річниця еміґрації Драгоманова повинна дати нагоду для популяризації ідей Драгоманова, для присвоєння його творчости широкими масами суспільности не тільки на Великій Україні, а також на Західній Україні.

Найважніщим кроком в цім напрямі булоб повне видання його творів, а окремо видання його популярно-наукових брошур для масового ширення, видання його біографії і т. п. По силам це зробити тільки Великій Україні і треба сподіватися, що правительство Радянської України, давши ініціятиву до всенароднього святковання десятої річниці смерти Франка, щоб великоукраїнське населення мало нагоду присвоїти собі трохи його творчість, зробить щось подібного і відносно учителя Франка, яким був Драгоманів.

А суспільність західно-українська, зосібна галицька, добре зробилаб, як би з нагоди пятьдесятьлітньої річниці еміґрації Драгоманова підвела підсумок свого дорібку за цей час в культурній области і в области політичної думки та визначила в тім дорібку місце, як Драгоманова, так і колишніх російських Українців взагалі, що по забороні українського слова в Росії, царським указом з 1876 р., майже всю свою працю і матеріяльні засоби віддавали Галичині. Це причиниться до затіснення духової звязи обох частин нашого народу.

Драгоманів не міг повернути з еміґрації до рідного краю і вмер на чужині. Пора-б подумати про перевезення його тлінних останків на Україну.

(„Рада"). X.

НА ПОМІЧ СТРАЙКУЮЧИМ В ПАСЕЙКУ, Н. ДЖ.

NEW YORK, N. Y.

Тов. Запорожська Січ, від. 117 У. Н. Союза, зложило на своїм мітингу 11-го вересня б. р. суму $25.00 для страйкуючих ткачів в Пасейку, Н. Дж.

Семен Кучма, секр.

ОРҐАНІЗАЦІЙНА ПЕРЕПИСКА.

Ще ціла сотка відділів У. Н. Союза не дбає про обезпеченне дітий членів в молодечім департаменті У. Н. Союза. Треба догадуватися, що се тому, бо не знають, як до того діла забратися. Для того тим відділам і всім інтересованим подається ще раз до відома як слідує:

Кождий правосильний член або членкиня мають право зажадати від свого відділового уряду обезпечення своїх дітий в молодечім департаменті У. Н. Союза.

Можуть то бути діти членів власні, прибрані, пасерби або сироти, віддані їм в правну опіку. Також повнолітний брат або сестра, члени У. Н. Союза, можуть обезпечувати в молодечім департаменті У. Н. Союза своїх нелітних сестер, братів і дальшу родину по крови, коли родичі тих дітий за старі або з інших причин не можуть бути членами і самі тих дітий обезпечувати тай коли вони тими дітьми до певної міри опікуються. Взагалі члени У. Н. Союза мають право обезпечувати таких дітий, котрими правно або фактично опікуються, та котрих утриманне від них залежне.

Щоби обезпечувати дітий членів, непотрібно є закладати осібного для дітий діточого відділу, бо від липня 1921 року кождий відділ У. Н. Союза є обовязаний провадити **при собі** молодечий департамент, як се є при головнім виділі або иншими словами: в головній канцелярії У. Н. Союза.

Член бажаючий обезпечити дитину повинен дитину привести до відділового секретаря, якого обовязком є вписати аплікацію, на якій має засвідчити також добрий стан здоровля дитини. Коли секретар не є певний щодо стану здоровля дитини, то може її відослати до лікаря, щоби виповнив повне лікарське свідоцтво на аплікації.

Друки на такі діточі аплікації повинні бути в кождім відділі У. Н. Союза все під рукою.

Головна канцелярія по одобренню такої аплікації вишле секретареви відділу все потрібне для дальшого ведення діточого департаменту, за який відвічає цілий відділовий уряд і члени. Щоби при відділі отворити діточий департамент, треба на початок бодай шестеро дітий вписати.

В молодечім департаменті є два роди обезпечення дітий: одно за 25 центів а друге за 50 центів місячної вкладки. В обох родах є майже однакові суми запомог членам на случай смерти обезпечених ними дітий. А ріжняться тим, що за 25 центів обезпеченне назване 1-ою клясою кінчиться з хвилею, коли дитина доходить до 18 літ віку, а 50 ц. обезпеченне назване 2-ою клясою можна продовжати аж до смерти, оплачуючи його 50 ц. вкладкою тільки до 70 років життя. Є се обезпеченне родичам або опікунам нім дитина підросте а опісля дешеве обезпеченне для дітий перейшовших до повнолітних членів. Кромі того в 2-гій клясі діточого обезпечення за 50 цент. місячної вкладки є вартісні звороти, як безплатне продовженне на означений час, або досмертний цертифікат на означену суму, або й зворот части вложених вкладок на случай перервання того обезпечення. Ті вартісні звороти зачинаються по перших трох роках сталого обезпечення дитини і збільшуються в міру його продовжування. Тому другу клясу за 50 центів місячної вкладки діточого обезпечення треба уважати за свого рода ендавмент, себто платне за життя, а не лиш по смерти.

Діти, переходячі до повнолітних членів, вносять аплікацію таку як кождий новоприступаючий кандидат. Однак не платять вступних оплат і замісць лікарського свідоцтва залучають діточі грамоти. Лікарського свідоцтва від них вимагається лишень на висшу суму обезпечення ніж $1000.

Хоч в дійсности обезпеченне дітий в У. Н. Союзі не є асекурацією самих дітий, тільки поширеннєм членських привілеїв для повнолітних членів, для чого тільки дітий членів можна обезпечувати, а не чужих, все таки те обезпеченне дітий, головно в другій клясі, перевисшає всі инші способи обезпечення дітий по ріжних асекураціях. Для того тим дивнійшим є факт, що на 20,000 повнолітних членів в У. Н. Союзі лишень 10.000 дітий є обезпечених, що є лиш доказом браку заінтересовання або цілковитого незнання повисше наведених фактів, і то не лиш серед загалу членів, але передовсім серед відділових урядників, а в першу чергу серед урядників тих відділів, що ще досі зовсім дітий членів свого відділу не обезпечують в своерідній орґанізації.

Факт, що ще понад сотка відділів зовсім дітий своїх членів в У. Н. Союзі не обезпечує, а в інших відділах пропорціонально до повнолітних членів за мало є обезпечених дітий. Факт, що ще тисячі членів У. Н. Союза не користають з такого поширення їх привілеїв і дітий своїх в У. Н. Союзі не обезпечують або що гірше, переплачують асекурацію своїх дітий по чужих а може й ворожих орґанізаціях. Факт, що на 20 тисяч повнолітних членів не 10 тисяч дітий але що найменче 50 тисяч дітий обезпечених в У. Н. Союзі повинно бути. Факт, що з трудом здвигнена наша народня твердиня У. Н. Союз перейде колись в руки наших наслідників, якими повинні бути не хто інший тільки **наші діти.** Факт, що сю найживотнійшу справу загал членів а передовсім відділові урядники доси трактують байдужно, приневолюють нас кликати:

Члени і Членкині У. Н. Союза! Обезпечуйте своїх дітий в своїй орґанізації. Користайте з поширених Ваших членських привілеїв. Заправляйте дітий своїх з малку доробок Ваш цінити, шанувати і дальше його для народньої слави і власного пожитку розмножувати. Не забувайте, що хочби Ваші діти зовсім замериканізувалися, то збудованої Вами для них міліонової інституції добродійної, збудованої на трівких американських демократичних засадах, вони ніколи не повстидаються, а противно, в ній будуть вони продовжати зачате Вами велике діло єднання всіх Українців і своїм рідним іменем гордитись. Не забувайте, що У. Н. Союз се одна з нечисленних трівких памяток, які Ви свому грядущому поколінню тут на еміґрації оставити можете. Не забувайте, що в дітях Ваших будучність Вашої національної твердині, У. Н. Союза.

До відділових урядників а в першу чергу до відділових секретарів кличемо: Беріть аплікації в руки, ідіть по хатах членів і записуйте всіх їх дітий власних або таких, якими вони опікуються. Аплікації шліть сейчас до головної канцелярії, а рештою не журіться. Діловодство з обезпеченнем дітий дуже просте і легке, а корисне. Не жалуйте труду для добра орґанізації, для добра членів і власного. Не будьте довше байдужними для такої важної справи!

За гол. уряд У. Н. Союза:

І. Каштанюк, гол. рек. секретар.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДЕЩО ПРО ВЕДЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙ.

В одній українській орґанізації в Америці недавно член управи поробив бувшому членови управи поважні закиди дефравдації орґанізаційного фонду, а відтак нападений боронився, що він гроший на свою користь не повернув, але видав на товариські потреби, однак сих видатків у книги товариства не записав. Я не хочу мішатися в сю полеміку, але хочу скористати з неї, щоби звернути увагу громадянства на важні громадські справи.

Представмо собі, що нещастя так хотіло, що згаданий в горі бувший урядник, якому другий поробив закиди, помер нагло, а на його місце прийшов другий і він хоче знати, в якім стані находиться каса й книжки. Який буде вислід з того? Ясно, що зараз накинулибися на покійного, а його родина малаби відповідати за грошеві недостачі. З сього готово вийти нове нещастє, ще більше, як смерть сього члена родини.

Мусимо знати, що орґанізаційні рахунки ріжняться від приватних та що на них повинні звертати бачну увагу секретар і касієр. Ніколи не можна навіть припустити перед зборами членів таких слів, як „меньше більше так може є", бо се значить, що у рахунках і книжках нема порядку. В такому случаю члени повинні як найскорше вглянути в сю справу, все вишукати й зробити справу ясною.

Всяка неточність, хочби мала, як не зараз то пізнійше приносить шкоду. Коли громадянство складає цент до цента, то воно має знати, на що їх видалося.

Щоби се осягнути, треба наперед вибрати відповідних людий на урядників. Це так всюди: який швець, такий чобіт; який політик, така політика. У кождім фаху все залежить передусім від системи, а її заводять урядники. Коли в них нема знання потрібного до ведення уряду, то там не можна чогось доброго сподіватися. Говорю це з власного досвіду.

Трафлялося таке, що коли контроля прийшла контролювати секретаря, то він за послідний місяць нічого не мав у книжках, а замісць того мав дещо записано у нотатці в кишени, а „ще дещо памятав", а касієр спустився на секретаря і нічого не писав. Що з того булоби в разі випадку смерти, або наглого виїзду одного з них? Хиба анархія та взаїмні обжалування в злодійствах.

Правда, годі вимагати, щоби робітники чи селяни були ще бухальтерами, але власне тому ніхто не повинен гніватися за це, що чогось не вміє. Він теж тому не винен, бо така вже була станова там, що нас тільбула установа там, що нас тіль-Бог дасть. Але також годі терпіти і нічого не казати такому, що кричить, що усьо уміє, а не уміє. А якраз се чується перед виборами і підчас виборів. По виборах такий розумний наробить похибок та резиґнує.

У нас ще покищо так є, що не судять по тім, хто що уміє й може, але судять по ході, по голосі і ще Господь-знає по чім. Кандидатами на уряд ставлять: той кума, той шваґра, тамтой товариша. Трафиться добрий кандидат на уряд, але його не підпирають, бо він з дяком не влад, і таке инче. Як є у громаді кілька ґруп, починаються підшепти і з того тільки ненависти наробиться, що вистарчає на кілька років. Тимчасом в громадській роботі, як у бизнесі, як до ведення склепу, треба підбирати людий, які знають діло. Такий чоловік не все любить набиватися зі своєю кандидатурою, і тому се вже річ громади його пізнати, найти й на уряд поставити.

Сказано висше, що від системи урядовання залежить го

сподарка. Значить, урядники повинні уживати доброї системи.

Голова, хоч звичайно мало має спільного з фінансовими книгами, повинен знати, що там робиться. Його становище є на це, щоби держав порядок в товаристві, любив і шанував всіх членів однаково, поважав релігії і політичні світогляди і т. д. Секретар і касієр пильнують, щоби кождий цент був там, де треба, та щоби все було записано в порядку. Секретар повинен мати відповідні книги. Поза протокольну книгу йому в більших товариствах порадно булоби мати Журнал, Книгу Готівки, а при товаристві такім, як клюб, то треба ще й других книжок.

У Журналі записується все, що тільки має спільного з приходами й розходами, з купном і продажею, з довгами, все, що тільки входить і має звязь з фінансами.

У Книзі Готівки записується всі приходи (по лівій стороні) і всі розходи (по правій). Треба тут подати вірну дату, ту саму в обох книгах. Уважати, щоби всі букви, слова і рахунки були якраз добрі, щоби не треба вимазувати, бо з того робиться підозріннє неправильностий, а що найменче недбалість секретаря.

Друга важна справа це квітування. Треба квітів двояких, часами більше, залежно від бизнесу. Квіти посвідчають точність кождого цента. Одні квіти виповняє касієр по кождім отриманню гроша. На них пишеться дату, нумер, від кого і за що. Виповняє його касієр і дає секретареви, котрий записує до книжок. Квітки на розходи виповняє секретар чи касієр, подаючи, кому виплачено і за що. На них є підписаний сей, кому дану суму виплачено. З того знова записується до книжок.

Касієр також може мати свою книжку, щоби врази чого знав, кільки має грошей.

Секретарські книжки всі мають бути в товаристві, в шафі чи столі, чи десь так, щоби в разі випадку на секретаря, не треба було ходити і шукати, де він їх сховав.

Коли всі урядники виповнять точно такі правила діловодства, то тоді й товариство в кождий час може найти, кілько воно має гроший чи довгу, кілько й з чого воно гроші дістало, та куди гроші видано. Все буде певне й справедливе, і тоді напади одного урядника на другого будуть неможливі. Заощадиться богато клопоту, що буде добре й для урядників і для товариства.

М. Туркот, Филаделфія.

ЧИ ЛИШЕНЬ ФИЛАДЕЛФІЇ ДАНО ПОЛИЧНИК?

Спитаюся всіх шановних читачів „Свободи", чи читали вони коли новинку, якаби їх так зачепила глибоко в серце, як ся новинка про делегацію представників филаделфійської громади в епископа Богачевського?

Я за себе признаюся, що давно вже я такої вістки не читав.

Зібралися филаделфійські товариства поговорити з українським епископом про добро своєї церкви, до якої вони належать. Зібралися говорити про справи церковні, про які епископ повинен всіх просити зі собою говорити. Зібралися вони на розмову до нього, як дитина вибирається до свого батька, коли їй щось долягає. Зібралися говорити про те, як поправити ріжні недостачі в церкві, себто, як зробити краще життє свому батькови-епископови.

Кождий скаже, що того рода делегація повинна сейчас найти послуханнє в епископа. Одна людина, коли хоче побачити самого президента американської републики, може побачити його без довгих клопотів. А тут же вони хотіли побачити людину, яка себе представляє намісником Христа, того Христа, який казав діти пускати до себе зі словами: Що зробите одному з тих, мені зробите.

Просили авдієнції у намісника Христового, і дістали відповідь, що намісник Христовий виїхав на вакації. Як президент Злучених Держав виїде на вакації, то всі знають, що для всіх він виїхав на вакації, а тут филаделфійські громадяни бачуть, що намісник Христовий виїхав на вакації для громади, для людий, але він далі живе в Филаделфії, кождого дня наради відбуває зі своїми любимцями, секретарями й редакторами, як на Шевченка й Франка й Україну стати, як „рутенців", целібат і польський конкордат боронити.

З тижня на тиждень відправляється громадян зі словами, що епископ на вакаціях. Як колись польський король казав делегації українських козаків: „Заждіть там під дверми. В мене тепер баль." Так епископ на делегацію своїх вірних гукає: „Заждіть там, поки в мене вакації скінчаться."

Відправляють від дверий представників української громади через цілі два місяці, поки громада нарешті знетерпеливилася і зажадала авдієнції сейчас. І нарешті дістали довго вижиданого листа: Приходіть, вас приймуть.

Прийшли. Казали їм принести крісла. Вийшли вперед до них епископські представники, і почали авдієнцію молитвою.

Всі ждали, що тепер їх допустять перед лице найяснішого, що самий преосвященний вийдуть до них. Замісць сього секретарі приносять пліки паперів, витягають олівці і заявляють, що преосвященні постановили ласкаво делегації не приняти, а замісць сього казали свом секретарям стягнути з делегації протоколи. Секретарі епископа випитають докладно делегацію, чого вона хоче, і предложать преосвященному, а преосвященні перечитають протоколи та осудять, чи приняти делегацію на авдієнцію колись у будучности, чи не приняти. Сидіть, панове делегати, тихо, і відповідайте на питання, які ми вам будемо завдавати.

Як ви смієте домагатися, щоби епископ вас вислухав? Епископ вислав нас, щоби ми вас вислухали і вам тепер нічого не лишається, як робити, що вам кажеться.

Як ви смієте домагатися, щоби епископ вас особисто вислухав? А як межи вами найдеться дикун, який нападе на преосвященного з грубими словами?

Такими словами витав епископ і його любимці, секретарі й канцлери, представників українських товариств, які хотіли поставити в Филаделфії таку українську католицьку парохію, щоби вона була славою на всю Америку. Прийшли як вірні своєї церкви, в якій вони родилися. Прийшли як діти. Прийшли як найвірніші католики.

А їх трактовано як ворогів церкви. А їх трактовано так, як трактується в Польщі безправних „мнейшосці народове". А їх поставлено під двері, як нахабний пан трактує свого найбіднішого форнала. Їх прозвано дикунами, які не вміють заховуватися супроти епископів. З них взялися тягнути протоколи, як зі злочинців. Їх зводжено через два місяці, а відтак прогнано з нічим і сміття заметено за ними.

В сей спосіб трактує найвірніших вірних української католицької церкви голова сеї церкви, що називається намісником Христа на землі.

Я не знаю, що тепер зробить филаделфійська громада. Що вона зробить, ми певно незадовго почуємо, бо вона нам скаже. А тепер ми маємо сказати филаделфійській громаді, що ми думаємо про сю подію. Тепер ми скажім филаделфійській громаді, що поличник, який епископ Богачевський дав филаделфійській громаді, відчувають усі українські громади по цілих Злучених Державах. Всі громади най знають, що так, як поступив Богачевський з филаделфійською громадою, він поступивби з другими громадами. Він ударив у лице не Филаделфію, але кожду українську кольонію в Америці. Він відправив зпід своїх дверий не 30 филаделфійських товариств, але три тисячі українських товариств з усеї Америки. Він погордив не 9 особами, що пішли до нього в делегації, але всіми сотками тисяч українських імігрантів. Ними він погордив, нас він копнув, нас викинув за двері. Своїм поступком епископ кинув визов усій іміграції.

Іміграція се розуміє. Іміграція сей визов підоймє. Най се знає Филаделфія, на котру припала доля бути провідником. На неї дивляться тепер всі українські кольонії в Злучених Державах.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР У СКРЕНТОНІ, ПА.

В Скрентоні отворив лікарську канцелярію Українець др. Михайло Стець.

Др. Стець родився в Меганой Плейнз, Па., ходив до висшої школи в Шенандорі, відтак у стейтовій колегії Пенсилвенії, а наконець у Джеферсоновій Медичній Колегії. По скінченю колегії, вже зі степенем доктора медицини, практикував він в скрентонськім стейтовім шпиталі.

Канцелярія д-ра Стеця находиться в Вестсайд Тієтер Билдинг, 220 Норт Мейн Стріт.

ПОЗІР ГОРА МІСТА НЮ ЙОРКУ!

Повідомляєся, що Українська Школа розпочалася при 220 Е. 106th St., Cecilia School. Наука відбуваєсь в ВІВТОРОК, СЕРЕДУ І ПЯТНИЦЮ кождого тижня о 5-ій вечером. Родичі, котрі бажають, щоб дитина знала своє рідне письмо, зволять вписати дитину як найскорше. 218,20,3

КОМІТЕТ.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ СІЧИ ІМ. Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО, ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧИ, ЖІНОЧОЇ СІЧИ ІМ. О. БЕСАРАБОВОЇ И ПРИ СПІВУЧАСТИ УКР. НАЦ. ТОВАРИСТВ В НЮ ЙОРКУ:

1) Бр. св. Андрія, 2) Тов. Вільність в Америці, 3) Бр. св. Володимира, 4) Тов. Згода з Вестчестер, 5) Тов. Зоря, 6) Тов. Запорожська Січ, 7) Запорожська Січ з Лонґ Айленд, 8) Тов. Козаки міста Львова, 9) Тов. Любов, 10) Ліґа Горожан, 11) Тов. Льва з Бронкс, 12) Бр. св. Михаїла, 13) Бр. св. Йосафата, 14) Жіноча Громада, 15) Жіноча Поміч, 16) Тов. Жеребецька Люба, 17) Тов. Просвіта, 18) Тов. Скалат, 19) Союз Українок в Америці, 20) Тов. Теребовельська Поміч, 21) Відїл 204 У. Н. Союза, 22) Укр. Нар. Дім, 23) Укр. гр.-кат. Церков св. Юра, 24) Укр. Школа Ню Йорк, 25) Укр. Школа з Бронкс, 26) Укр. Товариський Клюб, 27) Український Хор, 28) Укр. Демократичний Клюб, 29) Укр. Православна Громада

— уряджується —

в десятилітну річницю смерти Українського Каменяра

ІВАНА ФРАНКА

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 26-ГО ВЕРЕСНЯ, 1926 РОКУ

Початок о годині 8-ій вечером.

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

217-219 East 6th Street, New York City.

ПРОГРАМА КОНЦЕРТУ.

І. ЧАСТЬ:

1.	а) Слава йому, слава, Й. Сениця—М. Лисенко	Украінський Хор
	б) Гей не дивуйтесь, Й. Сениця—М. Лисенко	Український Хор
2.	Святочна промова	п. Др. Я. Мишуга
3.	а) Ой Дніпре мій, Дніпре, барітонове сольо	п. Ділов
	б) Мені однаково, барітонове сольо	п. Ділов
4.	Concerto in A minor, Accolay, скрипкове сольо	п. В. Ґула
5.	Як почуєш в ночи, Франко—Січинський, сопр. сольо	п. Е. Корнат
6.	„Де ти бродиш", (з опери „Вій"), дует	пп. Ділов—Бобрів
7.	„Каменярі", Франко, деклямація	п. Ляхович
8.	„Люблю дивитись", Кониський—Ніжанковський, дует	пп. Е. Корнат—А. Ольшевська

II. ЧАСТЬ:

9.	а) „Кровава луна"	Український Хор
	б) „Ой зійшла зоря" (Барітонове сольо п. Гр. Шустикевич).	Український Хор
10.	Premier Solo der Concerty, скрипкове сольо	п. В. Керницький
11.	„Вічний Революціонер", Франко, квартет	пп. Е. Корнат, А. Ольшевська, Ділов, Бобрів
12.	By L. Jansa, скрипковий дует	пп. В. Ґула і В. Керницький
13.	а) „Я сегодня щось дуже сумую", тенорове сольо	п. Бобрів
	б) „Ой у гаю, гаю, вітру не маю", тенорове сольо	п. Бобрів
14.	„Коли розлучаеться двоє", дует	пп. Е. Корнат і Ділов
15.	„Розвивайся лозо борзо", Франко—Ярославенко	Український Хор

Дірігент хору п. Т. Онуфрик.

Того дня відбудеться ПАНАХИДА по бл. п. Іванови Франкови в укр. гр.-кат. церкві св. Юра на 7-ій улиці в Ню Йорку, зі слідуючим порядком: о год. 10-тій рано зберуться всі Товариства і Братства з прапорами в Укр. Нар. Домі на 6-тій ул. Звідтам всі вирушать походом до церкви. По панахиді всі зійдуться знова до Укр. Нар. Дому на святочну академію. На тій академії будуть промовляти гр. О. Ревюк і В. Кедровський.

Проситься всіх Українців міста Ню Йорку і околиці взяти як найчисленнійшу участь і тим дати доказ своєї солідарности.

222-23 **КОМІТЕТ.**

ПОЗІР! ФІЛАДЕЛФІЯ І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ПРИХОДІТЬ ВСІ НА

„КАРНАВАЛ"

в церковний огород на 4th St., & Fairmount Ave., в пятницю і суботу, September 24, 25.

ЦЕРКОВНИЙ КОМІТЕТ.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ПЕРЕМІНА МАТЕРІЇ.

Мій товариш здавна терпів на всілякі недомагання й недуги, які тільки можуть навістити зле платного урядовця. Діставав завороти голови так, що малощо не заручився; боліло його в середині, хоч мешкав на краю міста; пускалася йому часто кров з носа, хоч майже ніколи не був пяний; мав синяки під очима, хоч по більшій части не вдавався в бійку; боліли його вуха, хоч не був жонатий; і вкінці кололо його в грудях, хоч дихав тільки львівським повітрям.

Назбирав пару золотих і рушив з ними до лікаря.

— Вам треба переміни матерії, — сказав лікар, оглянувши пацієнта. — Змініть повітря і харч і спосіб життя, а певно подужаєте.

Не дуже вірив у лікареві слова, але все таки більше, як сам лікар.

Діставши відпустку, виїхав до Косова в лічницю, де перемінюють матерію.

Лічення в тій лічниці було ще більше просте, як фінансова калькуляція її власника. Тривало воно місяць і розкладалося на 10 днів цьковитого, 10 днів частинного голодування і 10 днів недоїдання. А щоби число десять було всюди заховане, кожний день коштував у лічниці десять золотих.

Цілий місяць мій товариш не давав про себе знати. Видно, хотів на той час порвати всі звязки, які ще самі від себе не порвалися.

Але по місяцеві стрінув я його. Блідий, марний, як і був передтим, але з помітно поправленим апетитом і гумором.

— Ну?! Якже там переміна матерії?

— Знаменито! Чую, що перемінився на нову істоту! — відповідає, пожираючи сиру головку капусти.

— Що ти... сиру капусту?!

— А щож?! Ми в лічниці ще не таке їли! Листя з дерев, кропиву зпід плота.

— Як же це?

— Там, бачиш, прикладають зовсім новий спосіб лічення... Приїхав я туди і зразу почали мене морити голодом. Мало не збожеволіє чоловік. Але згодом привикне. Зрештою в городі є лише липи, берези, каштани, а попід пліт хабазся, скільки душа запрагне. От, як зголоднієш, тоді лізеш чи на дерево, чи де в куток і погодуєшся. Ясно, що все крадьком, бо як би лікар заглянув, зараз пять золотих кари. Але деколи то й на кару не звертаєш уваги. Таке тріває цілих десять днів. Других десять днів дістаєш уже кропивяну зупу з грибом, що неділі посолену. Тоді тебе беруть уже й до роботи. Копаєш на городі, возиш землю або воду з криниці і т. и.

В третій декаді то харч вже зовсім поправляється. Що свята і неділі бараболі, а то часом і каша навіть. Правда, більше праці є, бо мусиш рубати ще й дрова до кухні й оббирати бараболю, але це все для здоровля.

— І в той спосіб перемінюють там матерію? — підсміхаюся.

— Очевидно! Кажу тобі, стаєш зовсім инакшою істотою.

Я спочутливо глянув на мого товариша. Деж ті цілі переміни?! Який був, такий є... Та ні!... Так правда. Він став зовсім инакшою істотою.

Я аж тепер замітив, як сильно за той місяць виросли в нього вуха.

Галактоін Чіпка.

ПОЗІР ГОРА МІСТА В НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

Отсим повідомляється родичів, що УКРАЇНСЬКА ШКОЛА вже розпочалася при 318 Е. 72nd Street, в Українськім Народнім Домі. Наука від 5-ої вечір в ПОНЕДІЛОК, СЕРЕДУ І ЧЕТВЕР кождого тижня.

Родичі, старайтесь посилати своїх дітей до Української Школи, а щоби знали свою матерну мову.

222-24 Комітет.

ПОЗІР! КАРТЕРЕТ І ОКОЛИЦЯ!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ В КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

— устроюється —

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 25. ВЕРЕСНЯ 1926

В НІМЕЦЬКІЙ ГАЛІ ПРИ ROOSEVELT AVENUE

Початок точно о год. 7. вечер.

Українська первоpядна музика буде приграватиме як українські танці так і англійські танці.

Запрошуємо Громадян з Картерет і околиці на цей величавий загальний баль. Сподіємось, що непожалуєте, як прибудете на ту веселу забаву. Приходіть громадно всі і других запрошуйте!

223 Комітет.

ПОЗІР! — ГАРТФОРД, КОНН.!

АМАТОРСЬКИЙ КРУЖОК при церкві св. Арх. Михаїла

відограє представлення

НАТАЛКА ПОЛТАВКА

українська оперета в двох діях Івана Котляревського

В СУБОТУ, 25. ВЕРЕСНЯ 1926

У WHITE EAGLE HALL, 62 Charter Oak Avenue

Поч. точно о год. 7.30 вечер.

Музичну часть виконають: п. М. Кущак і Miss Cecilia Grangel.

Всіх Українців сердечно запрошує

223 Комітет.

ПОЗІР! NEWARK, N. J. ПОЗІР!

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

— уряджує —

УКРАЇНСЬКА ГР.-КАТОЛ. ПАРОХІЯ ПРИ ЦЕРКВІ СВ. ІВ. ХРЕСТ. В НЮАРКУ

В ГАЛИ РУБАСА

(cor. Flamington & Mott Streets) долина міста

Взяти стріткару „Market".

В СУБОТУ, 25. ВЕРЕСНЯ 1926

Початок о год. 7. вечер.

Вступ 35 центів.

Всіх місцевих і з цілої околиці запрошує

222-23 Комітет.

ПОЗІР! — TAUNTON, MASS.!

ТОВ. ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА, відділ 122 Укр. Народ. Союза

— устроює —

остатний з ряду літного сезону

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 26. ВЕРЕСНЯ, 1926

Початок о годині 1-ій пополудни.

в Лісі тов. Стефана Шури, при улиці East Brytania.

Родимці! Щиро і сердечно запрошуємо до як найчисленнійшої участи в цій забаві. Також просимо Хвальні Братства і Товариства з Providence, з Centrall Falls, Woonsocket, R. I., як також з Fall River і Brockton, Mass. Хто з Вас хоче повеселитися на свіжім і здоровім осіннім повітрю, під розложистими дубами на широкій плятформі і при звуках знаменитої музики, просимо прибути на той пікнік. Там забавимося як одна родина. Хто прибуде, то певно не пожалує. Будуть добрі напитки, смачні перекуски і другі несподіванки, а кождий погуляє такого танцю, який йому уподобається. — За добру забаву ручить — Комітет. 223

ЖАРТИ.

Коли Наполеон проголосив себе цісарем Франції, членів своєї родини іменував королями і князями та назвав їх своєю династією. М. и. Йосифа Наполеона іменував королем Неаполю. Йосиф Наполеон залюбки розмовляв зі своїм кухарем Меотом. Раз сказав йому король: „Меоте, ти занадто напихаєш мені цілу свою родину, хочеш, щоби вони були великими панами і панями!" На це відповів Меот: „Зводьте приняти до відома, ваша величносте, що вони всі належать до моєї династії!"

—o—

Пані (до служниці): Марійко, подивинося, чи барометер не впав?

Служниця: Ні, прошу пані, висить на стіні.

—o—

Жінка: Знаєш, уже час одружити би нашу Ольгу.

Чоловік: Ах, підіжди ще трохи, може найдеться такий, що сподобається їй.

Жінка: То смішне було би! А ось я не ждала!

—o—

Два товариші найшлись без цента в кишені. Стоять на мості й роздумують над своєю бідою. Нараз один каже:

— Бачиш, там на отсій таблиці написано: „За вирятування потопаючого платиться 10 долярів". Добре буде так зробити: я вскочу у воду, нібито хочу втопитися, а ти вирятуєш мене і заробимо десять долярів.

І згодилися. Один вскочив до води, але тамтой не скаче рятувати товариша. Сили першого вже майже вичерпалися і він кричить:

— Бійся Бога, рятуй, бо потопаю вже!

На це тамтой спокійно:

— Е, чекай! Я власне побачив тут на мості ще одну таблицю, а на ній написано: „За виловлення потопельника платиться 20 долярів"!

—o—

Французький письменник Олександер Діма молодший, син славного Олександра Діма старшого (автора „Графа Монте Крісто" й ін.), курив раз у товаристві пань цигаро, досить неприємного запаху.

— Ви курите за богато! — каже Дімасові одна з пань.

— Мойому батькові вже 60 літ, а він курить безупину.

— Колиб був не курив, то певне мав би бодай сімдесять літ! — відповідає тасама пані.

—o—

Славній французській акторці Августині Брогам сказав раз якийсь знакомий, що чув, будьто її 87-літня мати хоче щераз вийти замуж, за Шевреля, якому вже минуло сто літ.

— Нічого не буде з цього! — відповіла артистка — бо родичі обоїх не дали своєї згоди.

—o—

— Я, тіточко, взяв би Галю за жінку, але гадаю, що вона за дурна для мене.

Тітка: Правду кажеш, тобі треба жінки, що мала би розум за двох.

—o—

Коли тасама артистка Брогам постаралася, один із її приятелів, полковник Тіль, відвідав її в мешканні на четвертому поверсі.

— То страшне, чотири поверхи! — каже він задиханий.

— Що хочете, бюбий приятелю — відповіла Брогам — то ще одинокий спосіб, який остався мені, щоби хапати мужчин за серця...!

—o—

Ця сама Брогам була дуже марнотравна. Коли її приятель попрікав її, що викидає гроші, вона відповіла, що відтепер про все вести-ме рахунок. Найбільший рахунок артистки виглядав так:

Жебручому дідові 5 франків, насіння для канарка 10 сантимів, ріжне 1000 франків. Разом 1005 франків і 10 сантимів.

—o—

— Ні пане, моя дочка ніколи не може бути вашою!

— Алеж певно, я й не хочу її за дочку, лише за жінку.

—o—

Цілком лисий вуйко прийшов у гостину. Маленька Олюся сіла йому на коліна й гладить лисину.

— Тобі, вуйцю, дуже добре! Я хотіла би так.

— Чому?

— Бо ти лисий, то не потребуєш чесатися.

—o—

Сивоволосий Чеплін.

Чарлі Чеплін посивів, хоч іще не має 40 літ. Тому славний комік пішов до барбера, щоби його волосю привернув давню краску.

— То все задля тих жінок, що обожають вас? — спитав Чепліна один із приятелів.

— О ні, — відповів Чеплін — але молодь нині не знає пошанувати сивого волоса!

—o—

Біржевик зробив бизнес і оглядає до світла банкноти. Тамтому вже вкучилося ждати, як він так довго оглядає кождого доляра, тому питається:

— Що, ви боїтеся, чи я не дав вам фальшивих грошей?

— Ні, — відповідає тамтой — я лише дивлюся, чи припадково нема тут якого банкнота з тих, що я вам їх дав останнім разом.

—o—

Мати (до синка): То ти їв черешні?

Синок: Ні, мамо.

Мати: Відкіляж тут стільки кісток із черешень?

Синок: То Влодкові, я мої їв із кістками.

—o—

Новітня жінка.

Хто памятає ще ті давні новинки у часописах про дівчину, яку арештовано за те, що ходила по мужеськи зодягнена?!

—o—

В. Дорошевич.

СУЛТАН І ТАНЦЮРИСТКА.

Слава і хвала Аллахові!

Лише в Гайдарабаді є дійсно чесні жінки. Бо в Гайдарабаді є закон, що коли око мужчини побачить бодай малий палець руки якоїсь жінки — цю жінку признають безсоромною й закаменують. Закон цей вважають святим уже від богато століть. Там мужчина до самого весілля не знає, що то таке жіноча рука або жіноча нога. Жінки можуть виходити з хати загорнені в білі мішки, лише з малими отворами на очі, щоби жінки нарочно не зачіпали о мужчин.

Раз до того міста прийшла чужинка. Була вже ніч. Вона довго тинялася по завмерлих і темних на основі закона вулицях. Вкінці побачила світло в одному домі. То була хата великого муфті (найстаршого духовника). Він не спав, бо роздумував над чеснотою та над новим законом, що мав бути гострійшим. Він сам відчинив двері та зі здивування й переляку подався взад.

— Жінка, жінка у мене, у великого муфті?

Чужинка поклонилася:

— Я мандрівна танцюристка, чужа тут, а побачила світло в твоїй хаті.

— Аллах великий і мудрий! — відповів муфті. — Щастя твоє, що ти до мене загостила, а не до звичайного смертника, бо звичайний смертник на основі закона мусів би зараже вкаменувати тебе або прикликати поліцію.

— Щож ти гадаєш робити зі мною? — спитала перелякана жінка.

— Я? — Закон то так як пес, що инших повинен кусати, а свому панови склоняти. Будь наче у себе дома. Коли хочеш — танцюй, коли хочеш співай!

А як роздались звуки тамбурина, задріжав муфті: „Тихійше! Можуть почути! А як каді довідається, що у великого муфті в ночі була чужа жінка... Ах, ті двораки. Гадина не вкусить гадини, але ці двораки думають лише над тим, як би до другого вколоти! Лише той злочинець може спокійно спати, в котрого злочині брав участь суддя!

І він післав танцюристку до кадія:

— Мене стрінула велика спокуса. Страшна спокусниця прийшла в мою хату, яку по нашим законам слід закаменувати. Вона танцювала так приманчиво, що я що хвилі хотів її закаменувати, але в хаті не було ні одного каменя, а я не хотів безпокоїти сусідів у ночі. Тому я мусів стерпіти це. Видай ти на неї присуд!

Каді скликав приятелів.

— Великий муфті каже, що ця жінка привабна. Але я занадто чесний тай тому лихий суддя. Може мене не заманить це, що для инших є приманою. На це питання відповіджте мені. Я справлю вам подвійну приємність; по перше, як то кажуть, побачите гарні танці, а по друге, виконаєте справедливість.

І приманчива жінка танцювала цілий день перед кадієм і його приятелями. Вони домагалися ще й ще. Розходилося про життя одної людини, й тому мусіли ми обвинувачену так довго і так докладно переслухувати. Каді того дня відложив усі инші судові справи.

А як звечоріло, сказав він:

— Досить тої погані! — і приказав запровадити танцюристку перед везира й сказати йому: „Я бачив її танці тай вони обидили мою чесноту. Але обиджений не повинен бути суддею, тому я посилаю до тебе цю жінку".

І в запечатаному листі писав він: „Тимбільше, що її танці дійсно такі приманчиві".

Везир приказав танцюристці три дни танцювати в своїй хаті а на ніч замкнути до вязниці, щоби ніхто не підозрівав його. А що вечора казав він: „Мушу цю справу розглянути ще докладнійше; справедливість і обережність вимагає цього".

Тимчасом вістка про танцюристку поширилася по всьому місті. Всі жінки Гайдарабаду заворушились. Говорили, що ця зводниця має пятьдесять літ і що прийшла до Гайдарабаду, щоби побачитися зі своїм сином, який служить як конюх у султана; що нема на ній нішо приманчивого, але все таки треба вкаменувати. Чутка ця дійшла до вух султана і султан забажав побачити винувату.

Привели чужинку перед султана.

— Чим ти обидила невинність муфтія, чесноту кадія і соромливість везира? — спитав він строго.

— Я танцювала перед ними.

І чужинка стала танцювати перед султаном усі свої танці.

— Це танцювала я в домі муфтія. Це перед кадієм. Це перед везиром. Але отсей танець відтанцюю лише перед султаном.

А як скінчила цей танок, султан зітхнув:

— Закон вимагає, щоби я приказав закаменувати тебе. Але моє серце не хоче цього. Якжеж мені погодити серце з наміром?

І він післав по старого дервіша, якого шанував і поважав.

То був мудрий дервіш. У його саді цвіли найкращі рожі, він спав у найм'якшому ліжку, їв найдобірнійші страви, бо він говорив: „Коли Аллаг обдарив нас тим усім, то власне в мому саді, в мому домі, на мому столі повинно бути все найдобірнійше з Аллагових дарів".

Султан приняв дервіша з усіми належними йому почестями, завів його на почесне місце та сів праворуч цього як перший слуга справедливости та мудрости.

Дервіш сказав:

— Султане, ти не знаєш, як маєш рішити цю справу. Та не знаючи справи, я також не можу рішати її. Тому вели привести перед мене винувату.

І він звернувся до танцюристки:

— Танцюй перед цим старцем. Гаряче сонце світить також над горами, покритими снігом, і в сонішному сяйві ясніють снігові шпилі більше осліплюючо як ізмарагдові долини. Танцюй, моя дитино!

І вона танцювала перед дервішом усі свої танці.

Усміхаючись глядів дервіш на неї і на султана і сказав зо сміхом:

— Так, її муситься вкаменувати.

Султан пополотнів як смерть. Зблідла також танцюристка.

Дервіш зітхнув і говорив дальше:

— Закон мусимо виконати. Чим скорше, тим краще. Зараз, на місці. Ті мають зробити це, котрих вона звела.. Кожен із вас камінь, який має під рукою, мусить кинути на неї. Ви не маєте ніяких каменів під руками, хіба ті брилянти, що на ваших одягах. Візьміть їх, вишукайте найбільший камінь, який маєте, щоби краще виявити вашу чесноту.

Тут султан вирвав найбільший брилянт із свого турбана й кинув ним на танцюристку. Камінь упав їй до ніг.

— Другий будеш ти! — сказав дервіш до великого везира. І везир кинув свій темнозелений ізмарагд із турбана. Каді мусів кинути на танцюристку свій величезний червоний як кров рубін, а всі, що були на дворі в ґалевих одягах, жертвували найкращі зі своїх самоцвітів, щоби доказати свою чесноту.

— Жінко! — сказав султан — візьми ці камені, які ти собі заслужила за кару за твій злочин і заховай їх собі на спомин ласки султана, невинности його муфтія, чесноти кадія і соромливости везира.

— А тепер ми винувату видалимо з наших границь, — сказав дервіш — щоби зберегти чесноту Гайдарабада.

— Так, — сказав султан — але той закон я з нинішним днем касую. Він за строгий.

— Як то? Таж ти сам казав, що закон мусить бути наче той пес, чим їдкійший, тимліпший.

— Так, мій мудрий дервіше. Але пес мусить кусати чужих, а схліблятися свому панові. Коли він кусає свого пана, то його впинають на ланцюх.

З того часу на світі приймявся звичай свою чесноту виявляти супроти жінок дорогими каменями.

Переклав М. Тр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".